

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายเครื่องสำอาง

นางสาวมนัญญา ภูแก้ว
วิทยากรชำนาญการ
ผู้เรียบเรียง

บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบันได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของบุคคลในสังคมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การติดต่อสื่อสาร การพบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่น ต่างก็ต้องการให้ตัวเองดูดีและมีบุคลิกภาพที่โดดเด่น ซึ่งเครื่องสำอางถือได้ว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยตอบสนองต่อความต้องการเหล่านี้ได้ เครื่องสำอางจึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมากที่จะช่วยแต่งเติมหรือแก้ไขจุดบกพร่องที่ไม่เป็นที่พอใจของแต่ละบุคคลให้ดูดีและสวยงามขึ้น เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับตัวเอง ดังสุภาษิตที่ว่า “ไถ่งามเพราะขน คนงามเพราะแต่ง”

แต่ในขณะเดียวกันก็จะพบว่า ชาวที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ ในเรื่องของการฟ้องร้องหรือการได้รับผลกระทบจากการใช้เครื่องสำอางที่ไม่ได้มาตรฐาน จนส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการแพ้ เป็นผื่นคัน หรือเป็นฝ้าถาวรบนใบหน้า ก็จะสามารถพบเห็นได้อยู่เป็นประจำ ดังนั้น เมื่อเครื่องสำอางเข้ามา มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อมนุษย์มากขึ้น ทำให้รัฐได้มีการจัดมาตรฐานและควบคุมเครื่องสำอาง เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์และมีความปลอดภัยมากที่สุด

พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายหลักที่ใช้บังคับโดยตรงในการกำกับดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านเครื่องสำอางปฏิบัติตาม การไม่กระทำตามที่กฎหมายกำหนดหรือกระทำฝ่าฝืนข้อกำหนดที่กฎหมายห้ามไว้เป็นความผิดและมีบทกำหนดลงโทษ ซึ่งจุดมุ่งหมายของกฎหมายก็เพื่อกำกับดูแลผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่จำหน่ายในประเทศให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

ความหมายของเครื่องสำอาง

พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ ได้บัญญัติคำว่าเครื่องสำอาง โดยให้ความหมายว่า

๑. วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ทา ถู นวด โรย พ่น ไล่ออบ หรือกระทำด้วยวิธีอื่นใด ต่อส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย เพื่อความสะอาด ความสวยงาม หรือส่งเสริมให้เกิดความสวยงามและรวมถึงเครื่องประทีนผิวต่างๆ ด้วย แต่ไม่รวมถึงเครื่องประดับและเครื่องแต่งตัวซึ่งเป็นอุปกรณ์ภายนอกร่างกาย

๒. วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอางโดยเฉพาะ หรือ

๓. วัตถุอื่นที่กำหนดโดยกฎกระทรวงให้เป็นเครื่องสำอาง

“ภาชนะบรรจุ” หมายความว่า วัตถุใดๆ ที่ใช้บรรจุหรือหุ้มห่อเครื่องสำอางโดยเฉพาะ

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใดๆ เกี่ยวกับเครื่องสำอางซึ่งแสดงไว้ที่เครื่องสำอาง ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อ หรือสอดแทรก หรือรวมไว้กับเครื่องสำอาง ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อ และหมายความรวมถึงเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้ประกอบกับเครื่องสำอาง

“ผลิต” ...

“ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม เปลี่ยนรูป แปรสภาพ ปปรุงแต่ง แบ่งบรรจุ หรือเปลี่ยนภาชนะบรรจุ

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ขาย” หมายความว่า จำหน่าย จ่ายแจก หรือแลกเปลี่ยน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการค้า และหมายความรวมถึงมิไว้เพื่อขายด้วย

“สถานที่” หมายความว่า ที่ อาคารหรือส่วนของอาคารและหมายความรวมถึงบริเวณสถานที่ด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการเครื่องสำอาง

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ประเภทของเครื่องสำอาง (พ.ร.บ. เครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕) แบ่งเครื่องสำอางออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. เครื่องสำอางควบคุมพิเศษ เป็นเครื่องสำอางที่มีสารควบคุมพิเศษตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดเครื่องสำอางควบคุมพิเศษ (ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕)) (ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗)) (ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๓๘)) และ (ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๓๙)) ซึ่งเครื่องสำอางควบคุมพิเศษเป็นเครื่องสำอางที่อาจมีผลกระทบหรือมีความเสี่ยงสูง กฎหมายกำหนดให้ต้องกำกับดูแลมากกว่ากลุ่มอื่น โดยต้องขึ้นทะเบียน เมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนเครื่องสำอางควบคุมพิเศษแล้วจึงจะผลิตหรือนำเข้ามาจำหน่ายได้

ตัวอย่างเช่น ยาสีฟันที่มีส่วนผสมของฟลูออไรด์ ผลิตภัณฑ์ตัดผม ย้อมผมชนิดถาวร แต่งผมดำ ฟอกสีผม ยืดผม ทำให้ขนร่วง เป็นต้น

๒. เครื่องสำอางควบคุม เป็นเครื่องสำอางที่อาจมีผลกระทบหรือมีความเสี่ยงบ้าง แต่น้อยกว่าเครื่องสำอางควบคุมพิเศษ การกำกับดูแลจึงลดระดับลงมาเป็นการแจ้งรายละเอียดต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ไม่น้อยกว่า ๑๕ วันก่อนผลิตหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร การกำหนดเครื่องสำอางควบคุมจะมี ๒ ลักษณะ คือ

ก. กำหนดสารควบคุมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เครื่องสำอางที่มีสารควบคุมตามเงื่อนไขที่ประกาศไว้ เป็นเครื่องสำอางควบคุม ได้แก่

- เครื่องสำอางที่มีสารสกัดรังแคที่กำหนดเป็นสารควบคุม ๓ ชนิด คือ ซิงก์ไพริไทโอน และไพรอกโทนาโอลามีน (ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗)) และคลิมบาโซล (ฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๓๙))

- เครื่องสำอางป้องกันแสงแดด จำนวน ๑๙ ชนิด ที่กำหนดเป็นสารควบคุม (ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๖))

ข. กำหนดประเภทของเครื่องสำอางเป็นเครื่องสำอางควบคุม

ประกาศไว้แล้วจำนวน ๔ ประเภท โดยมีการกำหนดคุณภาพมาตรฐาน ทั้งเรื่องสารส่วนผสมและคุณภาพมาตรฐานทางด้านจุลชีววิทยาไว้ด้วย

- ผ้าอนามัย ทั้งชนิดสอดและชนิดที่ใช้ภายนอก (ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๓๖))

- ผ้าเย็บหรือกระดาษเย็บที่บรรจุอยู่ในภาชนะที่ปิด (ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๖))

- แป้งฝุ่น...

- แป้งฝุ่นโรยตัว (ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๓๖))
- แป้งน้ำ (ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๖))

๓. เครื่องสำอางทั่วไป เป็นเครื่องสำอางที่ไม่เข้าข่ายเครื่องสำอางควบคุมพิเศษและเครื่องสำอางควบคุม ตัวอย่างเช่น แชมพูที่ไม่มีสารขจัดรังแค ครีมนวดผม โลชั่นหรือครีมตกแต่งทรงผม อายแชโดว์ อายไลเนอร์ ดินสอเขียนคิ้ว บร็ชชอน ลิปสติก ครีมรองพื้น แป้งทาหน้า สบู่ก้อน สบู่เหลว โฟม น้ำมัน โลชั่น ครีมทาผิว เครื่องสำอางระงับกลิ่นกาย เครื่องสำอางทาเล็บ มูสใส่ผม เยลตกแต่งผม เป็นต้น

หลักกฎหมายที่บังคับใช้กับเครื่องสำอาง

๑. เครื่องสำอางทุกประเภททุกชนิดต้องมีฉลากภาษาไทย

ตามประกาศคณะกรรมการเครื่องสำอาง (ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๖)) (ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๓๙)) (ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๔๕)) เรื่อง ฉลากของเครื่องสำอาง เครื่องสำอางแต่ละชนิดอาจมีข้อความอันจำเป็นที่แตกต่างกันไปตามประเภทของเครื่องสำอาง อีกทั้งเครื่องสำอางควบคุมพิเศษและเครื่องสำอางควบคุมบางประเภทต้องแสดงค่าเตือนตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการ

การแสดงข้อความอันจำเป็นที่ฉลากภาษาไทย

ชื่อเครื่องสำอาง และ/หรือชื่อทางการค้าของเครื่องสำอาง ซึ่งต้องมีขนาดใหญ่กว่าข้อความอื่น

๑. ประเภทหรือชนิด
๒. เครื่องสำอางควบคุมพิเศษ
๓. เลขทะเบียนในกรอบ อย.
๔. ชื่อและปริมาณของสารควบคุมพิเศษและสาระสำคัญ
๕. ผลิตในประเทศ ให้แสดงชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต นำเข้าจากต่างประเทศให้แสดงชื่อและที่ตั้งของผู้นำเข้า รวมทั้งชื่อผู้ผลิตและประเทศผู้ผลิต
๖. เลขที่แสดงครั้งที่ผลิต
๗. วันเดือนปีที่ผลิต
๘. วิธีใช้
๙. ปริมาณสุทธิ
๑๐. ค่าเตือนตามกฎหมายกำหนด
๑๑. ถ้าฉลากมีพื้นที่น้อยกว่า ๒๐ ตารางเซนติเมตร ให้แสดงเฉพาะข้อ ๑ - ๔ และ ๑๐ ส่วนรายละเอียดอื่นให้แสดงในเอกสารกำกับเครื่องสำอาง

จากข้อความตามที่กฎหมายกำหนดนั้นให้แสดงเลขทะเบียนเครื่องสำอาง เครื่องหมาย อย. เฉพาะในกรณีของเครื่องสำอางควบคุมพิเศษเท่านั้น ส่วนเครื่องสำอางควบคุมและเครื่องสำอางทั่วไปไม่ต้องแสดงกรอบเครื่องหมาย อย. ที่ฉลาก

ประกาศคณะกรรมการเครื่องสำอางฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับฉลากเครื่องสำอาง

ประกาศคณะกรรมการเครื่องสำอาง เรื่อง ฉลากของเครื่องสำอาง ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ จะมีผลบังคับหลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๘๐ วัน ซึ่งเท่ากับประกาศฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ เป็นต้น โดยประกาศนี้กำหนดให้เครื่องสำอางทุกชนิด จะต้องมีเลขที่ใบจดแจ้งบนฉลากด้วย นอกเหนือจากเดิมที่จะต้อง มีเพียงชื่อเครื่องสำอางและชื่อทางการค้าประเภทหรือชนิดของเครื่องสำอาง ชื่อของสารทุกชนิดที่ใช้

เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอาง วิธีใช้เครื่องสำอาง ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต ชื่อและที่ตั้งของผู้นำเข้า และชื่อผู้ผลิตและประเทศที่ผลิต ปริมาณสุทธิ เลขที่แสดงครั้งที่ผลิต เดือน ปีที่ผลิต เดือน ปีที่หมดอายุ และคำเตือนเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่ออนามัยของบุคคล (ถ้ามี)

โทษของการแสดงฉลากไม่ถูกต้อง

พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๗ กำหนดบทลงโทษผู้ขาย ผู้ผลิต ผู้นำเข้า เครื่องสำอางซึ่งไม่มีฉลาก หรือแสดงฉลากไม่ถูกต้อง ดังนี้

มาตรา ๕๗ ผู้ใดขายเครื่องสำอางที่มีการควบคุมฉลาก โดยไม่มีฉลากหรือมีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากนั้นไม่ถูกต้อง หรือขายเครื่องสำอางที่มีฉลากที่คณะกรรมการสั่งเลิกใช้ตาม มาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยประมาท ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของผู้ผลิตเพื่อขายหรือผู้นำเข้าเพื่อขาย เครื่องสำอางที่มีการควบคุมฉลาก ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน สามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. การโฆษณาเครื่องสำอาง

การกำกับดูแลการโฆษณาเครื่องสำอางใช้บทบัญญัติของ พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๔๑)) เป็นหลัก

พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องโฆษณาไว้ดังนี้

มาตรา ๓๗ ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณามาใช้บังคับแก่การโฆษณาเครื่องสำอางโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นอำนาจของรัฐมนตรี และให้ถือว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเครื่องสำอาง

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องสำอาง

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติการกำหนดโทษเกี่ยวกับการโฆษณา ดังนี้

มาตรา ๔๗ ผู้ใดเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ ปริมาณ หรือสาระสำคัญประการอื่นอันเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นอย่างตนเองหรือผู้อื่น โฆษณา หรือใช้ฉลากที่มีข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความที่รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด เช่นว่านั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดซ้ำอีก ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ ผู้ใดโฆษณาโดยใช้ข้อความตามมาตรา ๒๒ (๓) หรือ (๔) หรือข้อความตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๒ (๕) หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙...

มาตรา ๔๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาซึ่งสั่งตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๐ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ เป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณา หรือผู้ประกอบการกิจการโฆษณา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเพียงกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๕๑ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ หรือมาตรา ๕๐ เป็นความผิดต่อเนื่อง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ไม่เกินสองเท่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับการโฆษณานั้นตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

๓. การผลิต/นำเข้าเครื่องสำอาง

๑. เครื่องสำอางควบคุมพิเศษ ต้องขึ้นทะเบียนก่อนหรือนำเข้า

๒. เครื่องสำอางควบคุม ต้องจดแจ้งรายละเอียดก่อนผลิตหรือนำเข้า

๓. เครื่องสำอางทั่วไป

- ผลิตในประเทศ ไม่ต้องขึ้นทะเบียนหรือรายละเอียด เพียงแต่แสดงข้อความที่เป็นฉลากภาษาไทยให้ครบถ้วน

- นำเข้า ต้องยื่นเอกสารขอนำเข้าและต้องจัดทำฉลากเป็นภาษาไทยให้ครบถ้วน และถูกต้องภายใน ๓๐ วันนับแต่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบให้นำเข้า

๔. สถานที่ขายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

การขายเครื่องสำอางสามารถกระทำโดยอิสระ ไม่ต้องขออนุญาตขายเครื่องสำอาง แต่เครื่องสำอางที่ขายต้องมีฉลากภาษาไทยและฉลากต้องแสดงข้อความครบถ้วนและถูกต้องตามที่กำหนดไว้

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ประกาศยกเลิกการแบ่งประเภทเครื่องสำอางแบบเดิม และให้เครื่องสำอางทุกชนิดเป็นเครื่องสำอางควบคุม ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ โดยรายละเอียด มีดังนี้

๑. เครื่องสำอางทุกชนิดที่จะผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย หลังวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องมาจดแจ้งก่อน

๒. เครื่องสำอางทั่วไปที่เคยได้รับอนุญาตให้นำเข้าหรือผลิตเพื่อวางจำหน่ายในท้องตลาดก่อนวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ประกอบการต้องมาจดแจ้งที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือยื่นผ่านอินเทอร์เน็ตให้เรียบร้อยก่อนการผลิตหรือนำเข้า ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ หากพ้นกำหนดดังกล่าวและไม่มาจดแจ้ง เมื่อตรวจพบจะถูกดำเนินการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด โดยจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. การจดแจ้ง หมายถึง การยื่นรายละเอียดต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ตรวจสอบ รายละเอียดเบื้องต้นที่ต้องยื่นให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ตรวจสอบ ได้แก่

- ชื่อแบรนด์ (ชื่อการค้า) ของผลิตภัณฑ์

- ชื่อสินค้า

- ประเภท...

- ประเภทของเครื่องสำอาง / วัตถุประสงค์ในการใช้
- ส่วนผสมทั้งหมด เรียงลำดับจากความเข้มข้นมากไปน้อย และระบุเปอร์เซ็นต์ (%) สำหรับส่วนผสมที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กำหนดให้เป็นสารควบคุมปริมาณ
- ผู้รับผิดชอบการวางการตลาด / ผู้แบ่งบรรจุ / ผู้ผลิต และเมื่อผ่านการตรวจสอบข้อมูลที่ยื่นแล้วสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) จะอนุมัติเลขที่ใบรับแจ้ง ๑๐ หลักให้แก่ผลิตภัณฑ์นั้นๆ

เลข ๑๐ หลักที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) อนุมัติให้มีความหมาย ดังนี้

๒ หลักแรก เป็นการบอกว่าแจ้งรายละเอียดที่จังหวัดใด
หลักที่ ๓ เป็นการบอกว่าเป็นสินค้าที่ผลิตหรือนำเข้าหรือผลิตเฉพาะเพื่อการส่งออก

หลักที่ ๔ และ ๕ เป็นการบอกว่าแจ้งรายละเอียด พ.ศ. ไດ
และหลักที่ ๖-๑๐ เป็นลำดับการออกใบรับแจ้งในปี พ.ศ. นั้น

ตัวอย่างเช่น ๑๐-๑-๕๓-๙๙๙๙๙๙ หมายถึง

๑๐ หมายถึง แจ้งรายละเอียดที่กรุงเทพฯ

๑ หมายถึง ผลิต

๕๓ หมายถึง แจ้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๓

๙๙๙๙๙๙ หมายถึง เป็นใบรับแจ้งลำดับที่ ๙๙๙๙๙๙ ที่ออกในปี พ.ศ. ๒๕๕๓

เลขที่ใบรับแจ้งเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ว่าเครื่องสำอางนั้น ได้แจ้งรายละเอียดต่อรัฐตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ผู้เกี่ยวข้อง (ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน) สามารถใช้ตัวเลขเหล่านี้ในการสื่อสาร ร้องเรียน สืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำกว่าการสืบค้นด้วยชื่อเครื่องสำอาง ซึ่งมักจะมีหลายพยางค์หรือเป็นคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ เลขที่ใบรับแจ้งเดิมจะปรากฏอยู่ที่ตอนบนใบรับแจ้งเท่านั้น แต่ขณะนี้ได้มีกฎหมายใหม่กำหนดให้ “เลขที่ใบรับแจ้ง” เป็นข้อความอันจำเป็นที่ต้องปรากฏบนฉลากของเครื่องสำอางด้วย หน้าที่ของผู้ผลิต/นำเข้าเครื่องสำอาง

เนื่องจากปัจจุบันผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางทุกชนิดจัดเป็นเครื่องสำอางควบคุม ดังนั้น ผู้ที่ประสงค์จะผลิตหรือนำเข้าเครื่องสำอาง จะต้องมาจดแจ้งรายละเอียดต่อภาครัฐก่อนผลิตหรือนำเข้า โดยดำเนินการให้ครบถ้วนถูกต้องตามหลักเกณฑ์วิธีการแจ้งรายละเอียด และต้องมีหน้าที่รับผิดชอบให้เครื่องสำอางสำเร็จรูปที่ผลิตหรือนำเข้ามีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยต้องดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการผลิตเพื่อขายหรือนำเข้าเพื่อขายเครื่องสำอางก่อนผลิตหรือนำเข้า
๒. ควบคุมการผลิตหรือนำเข้าเครื่องสำอางนั้นให้เป็นไปตามรายละเอียดที่ได้แจ้งไว้
๓. กำกับดูแลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติทางจุลชีววิทยาตามที่กฎหมายกำหนด
๔. จัดทำฉลากภาษาไทยที่มีข้อความบังคับครบถ้วน โดยข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องสำอางต้องตรงตามที่แจ้ง ส่วนข้อความสรรพคุณอื่น ๆ ต้องเป็นความจริง อยู่ในขอบข่ายของความเป็นเครื่องสำอาง และมีเอกสารหลักฐานพร้อมพิสูจน์

๕. โฆษณา...

๕. โฆษณาด้วยภาพและข้อความที่เป็นความจริง อยู่ในขอบข่ายของความเป็นเครื่องสำอาง และมีเอกสารหลักฐานพร้อมพิสูจน์

หลักและวิธีการเลือกซื้อเครื่องสำอางที่ปลอดภัย

๑. พิจารณาจากเครื่องหมายรับรองจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้

เครื่องสำอางที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการรับรองคุณภาพจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ต้องมีเลขทะเบียนจดแจ้ง หากไม่มีขอให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เครื่องสำอางดังกล่าว เป็นเครื่องสำอางที่ไม่ผ่านการตรวจสอบอาจเป็นเครื่องสำอางปลอม และอาจมีสารต้องห้ามที่เป็นพิษต่อร่างกาย

๒. พิจารณาวັນหมดอายุ ส่วนผสม ชื่อบริษัทผู้ผลิต ที่อยู่ หรือบริษัทผู้นำเข้า

โดยทั่วไปเครื่องสำอางมีอายุหลังการผลิตนานถึง ๓ - ๕ ปี กล่าวคือ เป็นอายุของประสิทธิภาพเครื่องสำอางขณะที่ยังไม่มีเปิดใช้ แต่ถ้าหากเปิดใช้แล้วจะเสื่อมสภาพเร็วขึ้นและมีอายุการใช้งานน้อยลง ดังนั้น เราอาจใช้วิธีเขียนวัน / เดือน / ปี ที่เราเปิดใช้ครั้งแรกเอาไว้ที่เครื่องสำอางเพื่อเป็นการตรวจสอบอายุของเครื่องสำอางได้ง่ายขึ้น ในส่วนของส่วนผสมเป็นสิ่งที่จะบอกได้ว่า เครื่องสำอางชนิดนั้นมีส่วนผสมที่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรือไม่ อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการแพ้ที่จะเกิดขึ้นกับเราได้อีกด้วย ซึ่งบางคนอาจแพ้เครื่องสำอางที่มีน้ำหอมหรือแอลกอฮอล์ เป็นต้น สำหรับชื่อบริษัทผู้ผลิต ที่อยู่ หรือบริษัทผู้นำเข้า เป็นอีกส่วนที่ควรใส่ใจ เพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบของเจ้าของผลิตภัณฑ์ ในกรณีที่มีปัญหาในการใช้ผลิตภัณฑ์ หรือเกิดอันตรายจากเครื่องสำอางนั้น

๓. ต้องให้ความสำคัญกับการอ่านฉลากวิธีใช้

การอ่านฉลากวิธีใช้ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะได้ใช้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและปลอดภัยที่สุด

๔. ให้ความสำคัญกับข้อควรระวังหรือคำเตือนบนฉลาก

เครื่องสำอางบางชนิดที่มีการแสดงข้อควรระวังและคำเตือนบนฉลาก แสดงว่าเครื่องสำอางนั้นต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง ผู้บริโภคจึงควรศึกษาข้อควรระวังและคำเตือนให้เข้าใจอย่างถี่ถ้วน และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งเครื่องสำอางบางประเภทมีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายหากผู้บริโภคใช้ไม่ถูกวิธี กฎหมายจึงมีข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่าเครื่องสำอางทั่วไป กล่าวคือ จะจัดเป็นเครื่องสำอางควบคุมพิเศษและเครื่องสำอางควบคุม โดยจะต้องมีข้อความแสดงประเภทของเครื่องสำอางที่ฉลากอย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้บริโภคควรใช้เครื่องสำอางเหล่านี้ด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ

๕. ทดสอบการแพ้เครื่องสำอางก่อนตัดสินใจซื้อ

เครื่องสำอางหลายประเภทที่แม้จะเป็นยี่ห้อดัง มีตรารับรองมาตรฐาน ก็อาจไม่ถูกกับผิวของผู้บริโภคบางรายได้ เพราะผิวของแต่ละคนจะแพ้เครื่องสำอางแตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรทดสอบก่อนตัดสินใจซื้อ นอกจากการดูที่ส่วนผสมแล้ว ผู้บริโภคควรทดสอบการแพ้เครื่องสำอางด้วยตัวเอง ด้วยวิธีง่าย ๆ และเป็นวิธีที่ถูกต้องคือ ให้นำเครื่องสำอางที่ต้องการจะซื้อ มาป้าย ฉีด ยา หรือทา ลงบริเวณผิวเนื้ออ่อนๆ อย่างหลังใบหูหรือท้องแขน อย่างน้อยที่สุดจะต้องใช้เวลา ๒๐ - ๓๐ นาที หากเกิดอาการแพ้ ผิวหนังบริเวณนั้นจะมีปฏิกิริยา เช่น เกิดรอยแดง ผื่น หรือรู้สึกระคายเคือง

๖. ชื่อเครื่องสำอาง...

๖. ซื้อเครื่องสำอางจากแหล่งที่เชื่อถือได้

ปัจจุบันแหล่งขายเครื่องสำอางมีอยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นที่เคาน์เตอร์ในห้างสรรพสินค้าชั้นนำ ร้านค้าต่างๆ ไปจนถึงตลาดนัด อีกทั้งยังพบช่องทางการขายเครื่องสำอางออนไลน์ตามเว็บไซต์ต่างๆ มากมายอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในความหลากหลายของแหล่งซื้อขายนี้ย่อมมีทั้งดีและไม่ดี ผู้บริโภคจึงควรพิจารณาแหล่งซื้อขายที่มีความน่าเชื่อถือ มีสถานที่ตั้งและช่องทางการติดต่อที่ชัดเจน มีบริการที่ดี ทั้งในระหว่างการขายและหลังการขาย และจะต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นของแท้ ซึ่งวิธีพิจารณาต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ห่างไกลจากโอกาสเสี่ยงที่เราจะเจอผลิตภัณฑ์ปลอม ไม่ได้มาตรฐาน เกิดการแพ้ และไม่สามารถเรียกร้องความรับผิดชอบจากผู้ขายได้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการให้ความสำคัญกับการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องสำอางเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อตัวผู้บริโภค ผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายและนำเข้า เพราะในปัจจุบันเครื่องสำอางดูเหมือนจะเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนเราไม่ด้านใด ก็ด้านหนึ่งไม่ว่าจะเป็นผู้หญิง ผู้ชาย เด็กหรือผู้ใหญ่ ก็ตาม การเลือกใช้เครื่องสำอางที่มีคุณภาพ และใช้อย่างถูกต้องจะสามารถส่งเสริมให้บุคลิกภาพ หน้าตา ของเราดูดีขึ้นได้ แต่ในทางตรงกันข้าม หากเครื่องสำอางที่เราใช้นั้นไม่มีมาตรฐาน เป็นเครื่องสำอางปลอม ก็อาจส่งผลทำให้เราเกิดทุกข์ ได้อย่างแสนสาหัสเช่นเดียวกัน

บรรณานุกรม

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการผลิตเพื่อขายหรือนำเข้าเพื่อขายเครื่องสำอาง
ควบคุม พ.ศ. ๒๕๕๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๓๖ ก วันที่ ๒ มิถุนายน
๒๕๓๕ หน้า ๑๕

กฎหมายกับเครื่องสำอางในอดีตและปัจจุบัน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.pharmabeautycare.com>. (วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗)

ประกาศคณะกรรมการเครื่องสำอาง เรื่อง ฉลากของเครื่องสำอาง. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘
ตอนพิเศษ ๓๑ ง วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ หน้า ๓๔ พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.
๒๕๓๕